

Januar 2014

Kortlægning af kommunernes arbejde med strategisk energiplanlægning

ENERGIFORUM DANMARKS KORTLÆGNING AF KOMMUNERNES ARBEJDE MED STRATEGISK ENERGIPLANLÆGNING

I november 2013 igangsatte Energiforum Danmarks task-force for Strategisk Energiplanlægning en kortlægning af de danske kommuners arbejde med strategisk energiplanlægning (herefter SEP). Kortlægningen bestod dels af en gennemgang af de tilgængelige projektbeskrivelser for projekter under Energistyrelsens pulje for strategisk energiplanlægning, og dels af en spørgeskemaundersøgelse rundsendt pr. mail til samtlige 98 kommuner.

Formålet med kortlægningen var at få overblik over hvor mange kommuner, der er i gang med SEP, hvilke områder de arbejder med, og hvilke udfordringer de oplever. Kortlægningen blev udført i samarbejde med ekstern konsulent Christina Meyer.

1. PROJEKTER UNDER ENERGISTYRELSENS PULJE FOR STRATEGISK ENERGIPLANLÆGNING

I energiaftalen fra marts 2012 blev der afsat en pulje på 19 mio. kr. til at fremme partnerskaber om energiplanlægning mellem kommuner, energiselskaber og lokale virksomheder og for at fremme samspillet mellem statens, regionernes og kommunernes indsats. Fem projekter fik tilsagn om støtte fra puljen i forbindelse med første ansøgningsrunde, og disse fem projekter dækker 85 af Danmarks 98 kommuner.

Anden ansøgningsrunde havde ansøgningsfrist 4. november 2013, og her kom de sidste kommuner med. Afhængig af, hvilke projekter, der bliver godkendt i anden runde, er det således muligt at samtlige kommuner er deltagere i et større, tværkommunalt og regionalt ophængt projekt om strategisk energiplanlægning.

De fem allerede godkendte projekter er:

1. MIDT – Energistrategi. Strategisk energiplanlægning i de midtjyske kommuner
2. Strategisk Energiplanlægning i Syddanmark
3. Strategisk Energiplanlægning på Fyn
4. Fremtidens Energiplanlægning i Hovedstadsregionen
5. STEPS. Strategisk Tværkommunal EnergiPlanlægning Sjælland

Ved udgangen af december 2013 er det endnu ikke offentliggjort, hvilke projekter der er godkendt i anden ansøgningsrunde.

1.2 Samarbejdspartnere i puljeprojekterne

Samtlige puljeprojekter i første ansøgningsrunde involverer regionen, nabokommuner og forsyningsselskaber. I to af projekterne (Region Syd og Region Midtjylland) indtager regionen rollen som projektleder og koordinator af den samlede indsats. I Region Sjælland og Region H er det hhv. Energiklyngecenter Sjælland og Gate 21, der er projektledere, og på Fyn er Faaborg-Midtfyn kommune projektleder.

Region H, Region Sjælland, Region Midt og Fyn involverer også universiteter og andre vidensinstitutioner, hvor Region Syd i stedet har prioriteret et samarbejde med LEAN Energy Cluster (virksomheder der leverer EE-løsninger).

1.3 Energifaglige områder dækket af puljeprojekterne

Det er ikke muligt entydigt at konkludere ud fra ansøgningerne præcist hvilke energifaglige områder, der **ikke** er dækket af projekterne. Der kan være områder, der vil blive dækket, men som ikke er nævnt specifikt i ansøgningerne. Bl.a. nævnes det i flere ansøgninger, at ENS' vejledninger vil blive brugt til datafangst og scenarieanalyser, og der er flere emner fra vejledningerne, som ikke specifikt bliver nævnt i ansøgningerne.

Generelt kommer alle projekterne godt omkring de emner, der også indgår i spørgeskemaundersøgelsen til kommunerne¹, dog med tre undtagelser:

- Synergi med lokal industris energiproduktion og – forbrug indgår kun eksplicit i ansøgningerne fra Region H, Region Midt og Fyn
- Kobling mellem el og varmeproduktion fremgår kun af ansøgningerne fra Region H, Region Midt og Fyn
- Kobling til anden kommunal planlægning nævnes kun i ansøgningerne fra Region H, Region Sjælland og Fyn

Det er som nævnt ikke ensbetydende med, at emnerne ikke kommer til at indgå i de resterende projekter – de er blot ikke nævnt specifikt i projektbeskrivelserne.

1.4 Organisatoriske og kompetenceudviklingsmæssige områder dækket af puljeprojekterne

Alle projekterne prioriterer etableringen af tværkommunale netværk og kompetenceudvikling af kommunale medarbejdere. Det er mere uklart i hvor høj grad, der er fokus på intra-kommunalt samarbejde (altså samarbejde med andre kommunale medarbejdere) og kobling til andre kommunale indsats (eks. klima, affald, etc.).

Kun Region H og Fyn nævner specifikt kommunikation til borgere og erhvervsliv som et indsatsområde i projektet.

---

¹ I spørgeskemaundersøgelsen spørges ind til, hvilke af fig. områder, kommunerne inddrager i arbejdet med SEP: varmeforsyning, elforsyning, kobling mellem el- og varmeproduktion, fleksibilitet i energisystemet, synergi med lokal industri som energiaftager og energiproducent, synergi med nabokommuner, energibesparelser i egne bygninger, energibesparelser i boliger, energibesparelser i erhverv/industri, trafik, affaldsplanlægning, udpegning af vindmølleplaceringer, og kobling til andre kommunale indsats. Derudover spørges der blandt andet ind til, om kommunen er i stand til at give information til borgere/virksomheder om den fremtidige el- og varmeforsyning

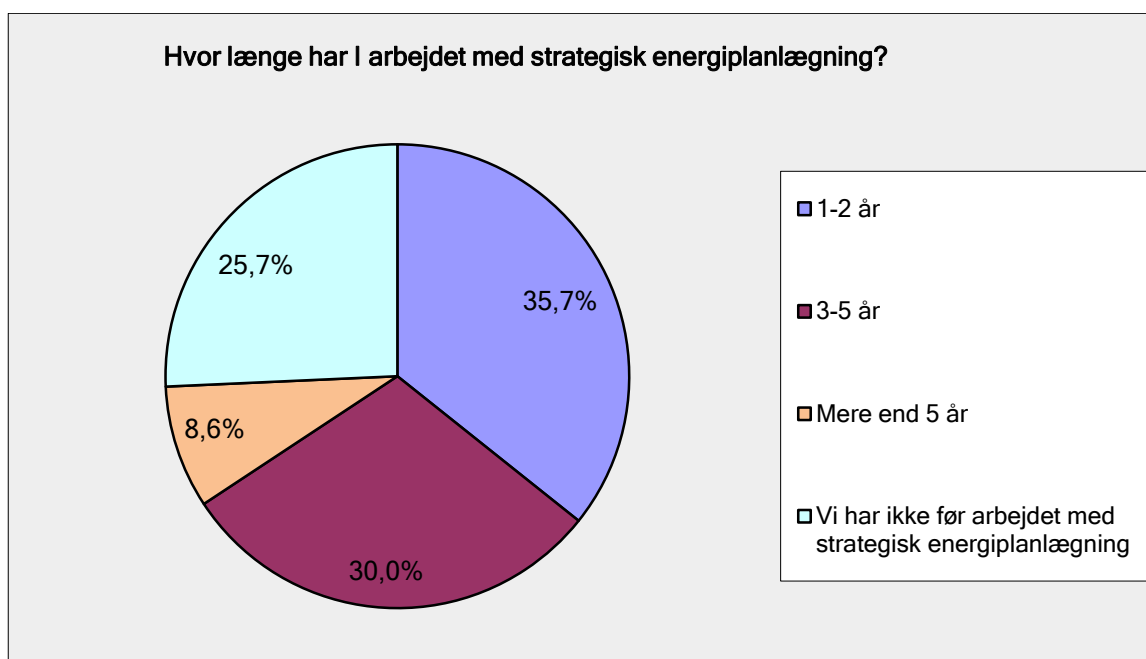
2. SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE TIL KOMMUNERNE

Sidst i november 2013 sendte Energiforum Danmark et spørgeskema til samtlige kommuner i Danmark med 14 spørgsmål til kommunernes arbejde med SEP. Spørgeskemaet blev fremsendt til den person, kommunen på forhånd pr. telefon havde angivet som ansvarlig for/involveret i dette arbejde. Ved udgangen af december havde 67 kommuner besvaret spørgeskemaet, og tre kommuner havde tilkendegivet pr mail, at de ikke ønskede at besvare spørgeskemaet, da de ikke arbejdede med strategisk energiplanlægning. Disse tre kommuner indgår under pkt. 2.1 Erfaring med SEP med denne status, men indgår ellers ikke i afrapporteringen af resultater. De resterende 28 kommuner besvarede ikke spørgeskemaet, og det vides derfor ikke, hvad status for arbejdet med SEP er i de kommuner. Også disse 28 kommuner er kun talt med under pkt. 2.1.

2.1 Erfaring med SEP

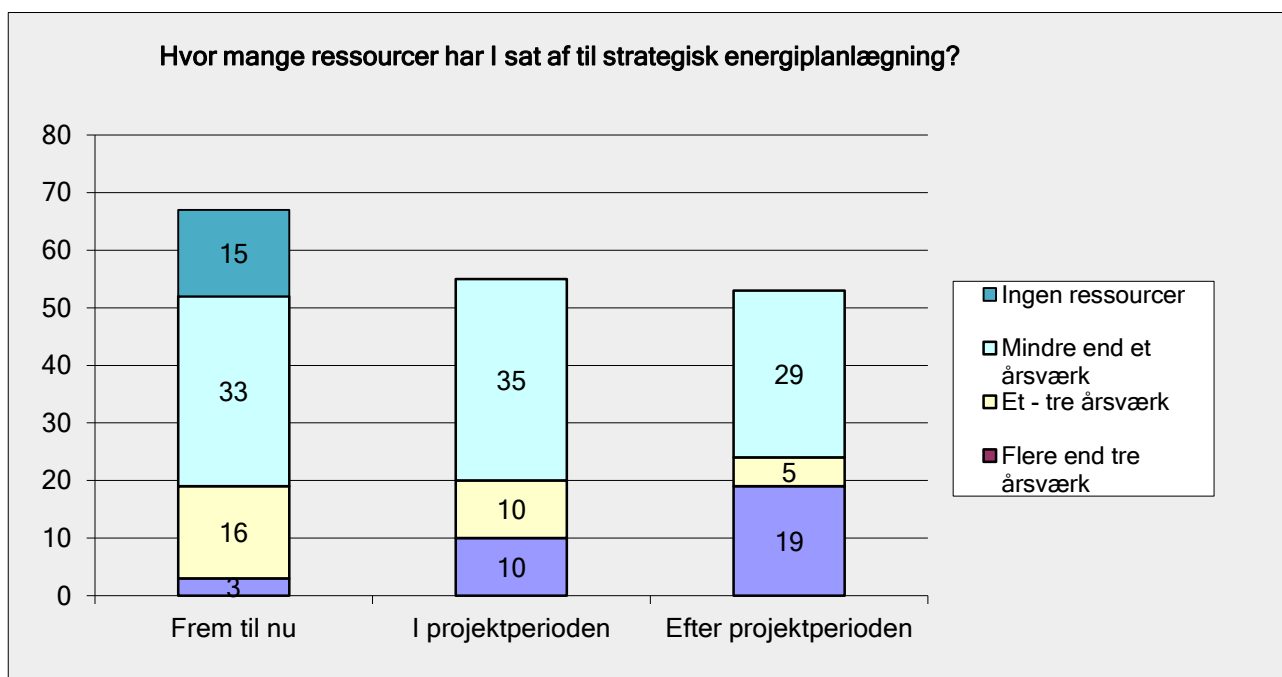
Ud af de 70 kommuner der har svaret, oplyser 18 kommuner (15 i spørgeskemaet og tre pr. mail) at de ikke hidtil har arbejdet med SEP. Dvs. at et sted mellem 18 % (hvis alle de kommuner, der ikke har svaret har erfaring med SEP) og 25,7 % (hvis ingen af de kommuner, der ikke har svaret har erfaring med SEP) af samtlige danske kommuner starter fra bunden i det kommende kommunale og tværkommunale arbejde med SEP.

25 kommuner (35,7 % af besvarelserne og 25,5 % af samtlige kommuner) oplyser at de har 1-2 års erfaring med SEP, og 21 kommuner (30 % af besvarelserne og 21,4 % af samtlige kommuner) oplyser at de har 3-5 år erfaring med SEP. Kun 6 kommuner (8,6 % af besvarelserne og 6,1 % af samtlige kommuner) har mere end 5 års erfaring med SEP. I alt svarer 52 kommuner, at de har arbejdet med SEP i mindst et år.

2.2 Ressourcer afsat til SEP

Ud af de 67 kommuner, der har besvaret spørgeskemaet, har 15 kommuner hidtil ikke arbejdet med SEP, 33 kommuner har frem til nu har haft mindre end ét årsværk til arbejdet med SEP, 16 kommuner oplyser at de har haft mellem ét og tre årsværk, og 3 kommuner oplyser, at de ikke ved hvor meget tid de hidtil har kunnet bruge på SEP.

Med hensyn til hvor mange ressourcer kommunerne regner med at skulle/kunne bruge på SEP fremover – både i en evt. projektperiode og efter en evt. projektperiode – ser det ud til, at kommunerne IKKE regner med, at deres deltagelse i et af ENS' puljeprojekter vil betyde, at de skal bruge væsentlig FLERE ressourcer på SEP.

De 15 kommuner, der hidtil ikke har brugt ressourcer på SEP, regner alle med fremover at skulle bruge op til ét årsværk.

To kommuner oplyser, at de regner med at skulle bruge så mange FLERE ressourcer, at de går fra kategori "mindre end et årsværk" til kategori "et – tre årsværk", mens tre kommuner angiver, at de regner med at bruge FÆRRE ressourcer (fra kategori "et – tre årsværk" til kategori "mindre end et årsværk") i en evt. projektperiode.

Resten af kommunerne oplyser enten at de forventer at bruge samme ressourcer (eller i hvert fald ikke så mange flere, at de skifter kategori); at de ikke ved hvor mange ressourcer, de kan anvende fremover; eller de undlader at svare.

2.3 Erfaring med de forskellige faser af strategisk energiplanlægning

Energistyrelsen opererer med forskellige faser eller trin i arbejdet med SEP, som i grove træk kan samles i

- kortlægning og datafangst,
- analyse og scenarier,
- og planlægning og implementering

Til at støtte kommunernes arbejde med de to første trin har Energistyrelsen udgivet de to vejledninger

- Vejledning i kortlægningsmetoder og datafangst
- Vejledning i analyser af systemændringer og scenarieanalyser

Af de 67 kommuner der har besvaret spørgeskemaet, svarer 50 kommuner (74,6 %) at de har erfaring med kortlægning og datafangst, og 31 kommuner (46,3 %) at de anvender Energistyrelsens vejledning i kortlægningsmetoder og datafangst.

31 kommuner (46,3 %) oplyser, at de har erfaring med analyse og scenarier, og 22 kommuner (32,8 %) at de anvender Energistyrelsens vejledning i analyser af systemændringer og scenarieanalyser.

37 kommuner (55,2 %) oplyser, at de har erfaring med planlægning og implementering.

	Kommuner med erfaring med fasen	Kommuner, der anvender ENS' vejledninger
Kortlægning og datafangst	50 (74,6 %)	31 (46,3 %)
Analyse og scenarier	31 (46,3 %)	22 (32,8 %)
Planlægning og implementering	37 (55,2 %)	

2.4 Energifaglige områder i kommunernes arbejde med SEP

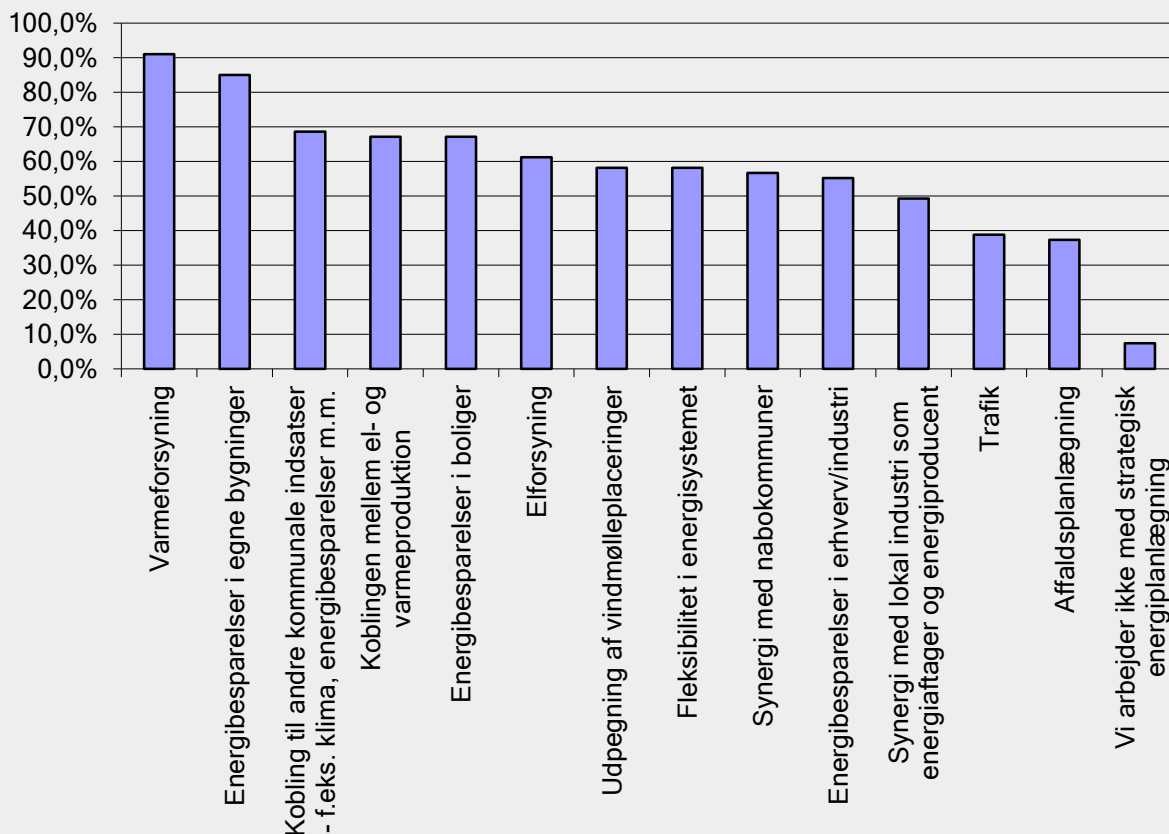
Varmebesparelser (61 kommuner) og energibesparelser i egne bygninger (57 kommuner) er de to energifaglige områder, der er mest dominerende i kommunernes hidtidige og kommende arbejde med SEP. Derefter kommer kobling til andre kommunale indsatser (46 kommuner), kobling mellem el- og varmeproduktion (45 kommuner), energibesparelser i boliger (45 kommuner) og elforsyning (41 kommuner).

Udpegning af vindmølleplaceringer og fleksibilitet i energisystemet inddrages i 39 af kommunernes arbejde med SEP, og 38 kommuner arbejder med synergi med nabokommunerne.

Energibesparelser i erhverv/industri og synergi med den lokale industri som energiaftager og energiproducent inddrages i hhv. 37 og 33 af kommunernes arbejde med SEP.

Trafik og affaldsplanlægning kommer på sidstepladsen med henholdsvis 26 og 25 kommuner.

Hvilke områder er inddraget i jeres arbejde med strategisk energiplanlægning

2.5 Samarbejde med lokale industrivirksomheder

25 kommuner (37,3 % af samtlige besvarelser) oplyser, at de kender deres lokale industrivirksomheders energiforbrug- og forsyning, og 27 kommuner (40,3 %) oplyser, at de samarbejder med industrien om strategisk energiplanlægning.

2.6 Opdaterede varmeplaner i kommunerne

Af de 67 kommuner der har besvaret spørgeskemaet, oplyser 33 (49,3 %) at de har en opdateret varmeplan.

2.7 Information til borgere og virksomheder

36 kommuner (53,7 %) oplyser, at de er i stand til at give information til borgere og virksomheder om den fremtidige el- og varmeforsyning

2.8 Motivation for at arbejde med strategisk energiplanlægning

51 (76,1 %) ud af de 67 kommuner der har besvaret spørgeskemaet, oplyser at kommunens grønne profil har betydning for prioriteringen af arbejdet med SEP.

49 kommuner (73,1 %) svarer, at kommunen arbejder med SEP fordi "det er nødvendigt", 24 kommuner (35,8 %) angiver at en motivation er "at spare penge", og 20 kommuner (29,9 %) svarer, at kommunen arbejder med SEP fordi "det skaber jobs". Den motivationsfaktor, der havde mindst tilslutning (men dog alligevel 17 kommuner) var "vi blev inviteret/opfordret af andre".

Respondenterne havde også mulighed for at angive andre motivationsfaktorer. Det hyppigste svar i den kategori var, at arbejdet med SEP giver mening i forhold til kommunens klimastrategi (7 svar).

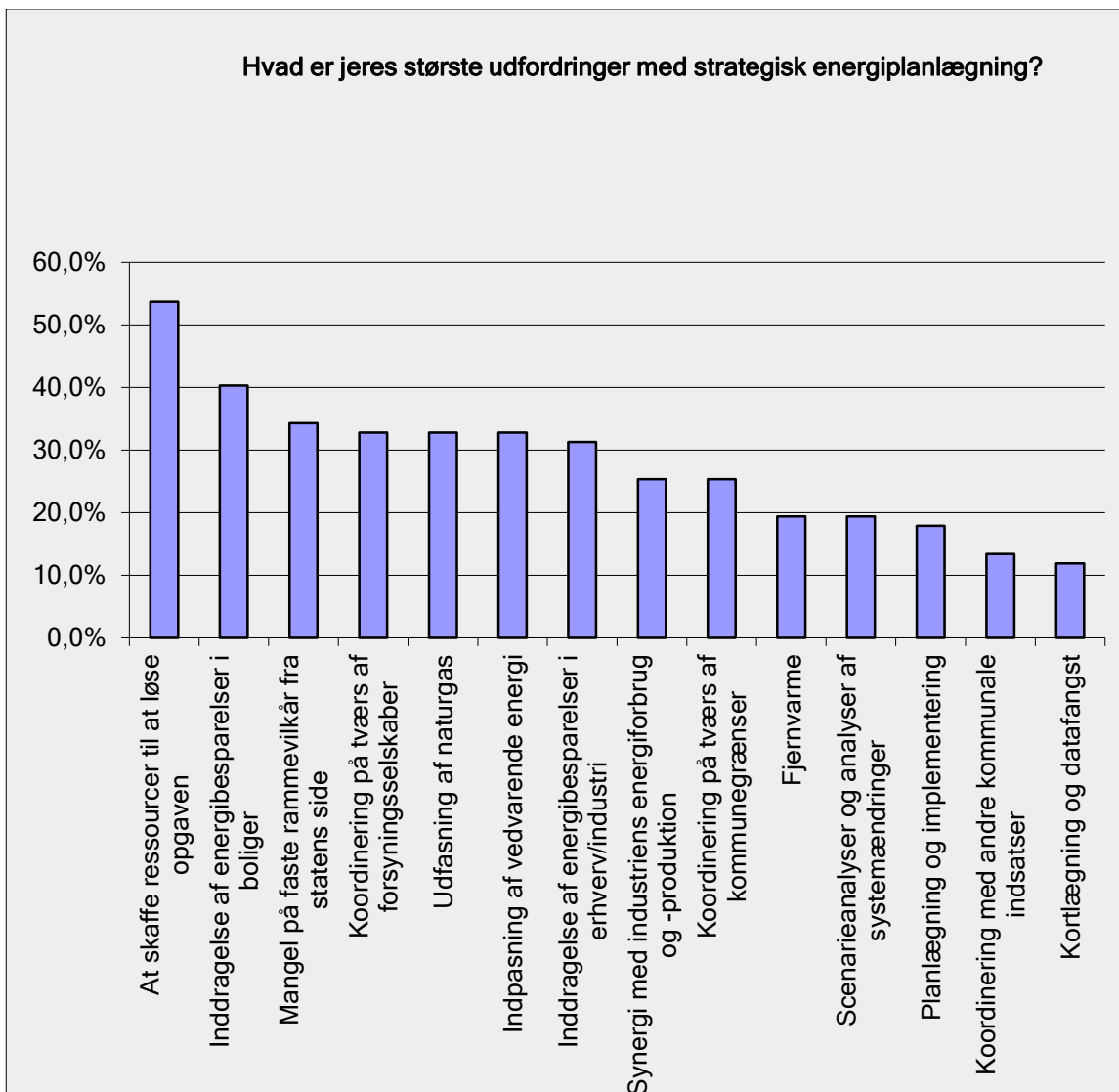
2.9 Udfordringer i arbejdet med strategisk energiplanlægning

53,7 % af de kommuner, der har besvaret spørgeskemaet oplyser, at en af de største udfordringer med strategisk energiplanlægning er "at skaffe ressourcer til at løse opgaven".

Derfra er der et ret stort spring ned til den næste store udfordring, "inddragelse af energibesparelser i boliger", som 40,3 % af de besvarende kommuner angiver som en af de største udfordringer i arbejdet med SEP.

Endelig angives "mangel på faste rammevilkår fra statens side" som en stor udfordring af 34,3 % af de 67 kommuner, der har besvaret spørgeskemaet.

Også i forhold til udfordringerne havde respondenterne mulighed for at komme med supplerende bud på udfordringer, hvilket der var 17 respondenter, der gjorde. Her var der dog ikke noget mønster, der gik igen.